

פרופ' לוי-להד.
רפואה היא המקצוע
האחרון שבו מלאכת
דיימס עדין נחשבת יותר
מלמלאכת חשיבה"
צילום: שרון תרם

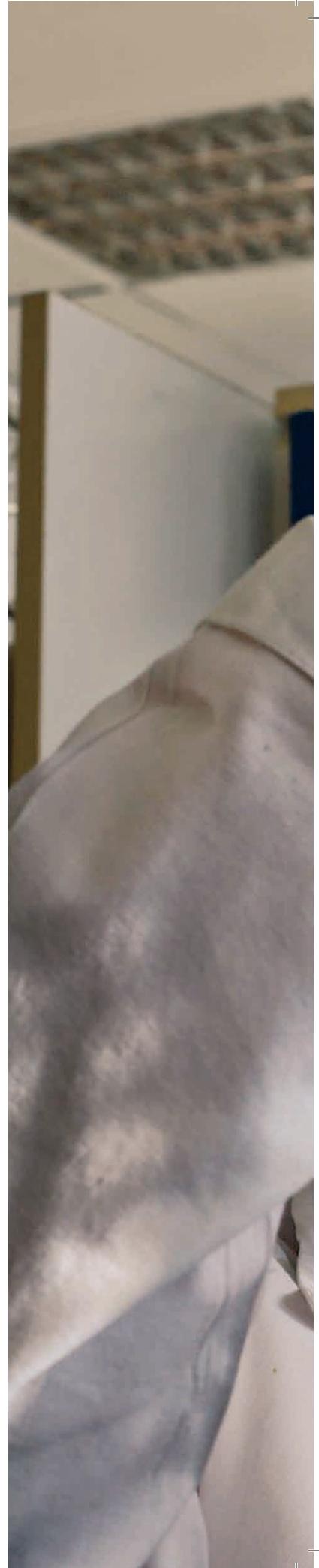
///

ברוב הועדות שאני יושבת **אין כחعن נשים**

///

פרופ' אפרת לויילדה, ראש המחלקה
לגנטיקה רפואי בשערי צדק, מסבירה מתי יש צורך
באפליה מתקנת לטובת נשים ■ הנהיגול
אינו הצד האהוב עליה בעבודה, ועל מגע עם
אנשים היא לא מתכוונת לוותר
«רונית הראל»

דרך אל חדרה של פרופ' אפרת לויילדה במרפץ הרפואי
שער צדק בירושלים עוברת במסדרון קודר למראה, בעל
חוות כמעט נטושה ("המקום בשיפוצים", מסביר עופד
ニキノン מטורגל בשאלות). גם חדרה הצנוו בראש המחל-
קה לגנטיקה רפואי פועלת בבית החולים אינו מסגיר את העוו-
בדה, שבין קירוטי פועלת רופאה וחוקרת בעלת הייש-
גים בינלאומיים, שכבר לפני פניה כעשור נמנתה עם צוות מד-
(המשך בעמוד הבא)

אין כחן נשים

פרופ' לויילנד.
בסופו של דבר הכל
מתאפשר למשפה
ולשאה היכן את רצה
לגדל את ידייך"
צילום: שרון תירם

בשנתgalah
גן כלשהו, הציפיה היא
שתהיה מיד גם
תרופה למחלה. שבוע
לאחר שהתפרנס
המאמר, התקשר אליו
למעבדה בחו"ל
ישראל שאמנו חוליה
באלאזימר ושאל
אם אוכל לעוזור.
לבני נחמן

לימ על תוצאה של תהליכי המז-
תרחשים בגוף עשוות שנים. כשה-
את רואה את התופעה הסופית, את
לא יודעת מה הביצה ומה התרא-
גולת, אבל ברור שהשינויים בגנים
האלה חווים להיוות קריטיים לה-
פתחות המחלת. במקרה הספציא-
פי של אלצהיימר הייתה שאלת אם
חלבון מסוים ששוךע במוחו הוא
توزר לוואי או גורם, וגליי הגן
נתן תמייחת לכך שהוא בין הגור-
מים למחלת".

- המאמר פורסם ב-1995 ב-
"Science" זוכה לתשומת לב צי-
בורית ותקורתית רבה. ההבנה
של הציבור הייתה, מן הסתם, שה-
נה התגלתה התרופה למחלת.

מתקניות ישיבות מרפאה, שב-
הן את צריכה להציג מקרים קל-
ניים, וכל הרופאים הבכירים תוק-
פים אוטך על הרעיון שיל. את
צריכה להיות מוכנה הטוב, והציג
פיה היא שתמצאי פרויקט מחייב
באחת המעבדות. אני בחרתי לנ-
סות למצוא גן, שהמוחות בו גור-
רמות למחלת האלצהיימר".

בחירה מזינה בוגר שבסיס תורשתי,
זהה פתח את הדלת ליותר מתחמ-
חים מהפנימית להגיע אל התהום.
אישית, כבת של מתמטיקאי, אני
נמשכת לצד המדעי של הגנטיקה,
שהוא חוק יותר מאשר במקצועות
רפואים אחרים". בתום התהמ-
חות בפנימית, עוד התלבטה בא-
שר להמשך דרכה. "כמעט כל כך
בקידולוגיה, היום זה נשמע כל כך
רחוק מניין", היא מחייכת. "עבד-
תי עם פרופ' אריא זמרן (כיום מנ-
שפה למחקר קליני מהשורה הרא-
שונה בחוקרת באחת משתי המ-
חלקות הוטיקות ביותר לגנטיקה
בארה"ב. "יש בזה גם הרבה תר-
בענית. ברגע שהוא אמר את זה,
ידעתי שהוא הדבר הנכון עבורי".

(המשך מעמוד קודם)
ענים שגילה את הגן האחורי לא-
חת הצורך של מחלת האלצהי-
מר. אבל פרופ' לויילנד אינה נור-
תנת לפרטים הקטנים, האפורים;
קלקל לה את התמונה הגדולה:
המחלקה שהיא מנהלת היא אחת
המובילות בארץ לשירות רפואי
גנטיך רחב היקף.
יש הטוענים לחשוב כי עבו-
דת הגנטיקאי כרוכה במחקר בלבד,
ואינם מודעים לכך שזו התמחות
רפואית לכל דבר ועניין. "תפקיד
הגנטיקאים הרפואיים הוא לחת
מענה לשאלות רפואיות הקשורות
לבעיות תורשתיות", היא מתמצ-
צת. "אפשר היה לחשב שבעקבות
השינויים רפואיים יובן כי גנטיקה
צרכיה היום להיות חלק מכל מק-
צוע, אבל בפועל זה לא בדיקן. כ-
קצב החינוך הרפואי בתחום הא-
נטיקה עדין איינו ברווח היום, א/or
המשקל שלו רפואי שלו - המוץדק
לmedi - כתהום קשה ומסובך".

בעקבות אבא

אל התהום הגיעו פרופ' לוי-
ילנד אחרי התמחות בפנימית דור-
קה. "באופן מסורתי", היא אומר-
ת, "רוב הגנטיקאים הרפואיים
היי מומחים ברפואת ילדים, אבל
בהתחלת שנות ה-90 - אז סיימ-
תי את התמחות בפנימית - כבר
הכירו בכך שגם למחלות ורבות
בגיל המבוגר יש בסיס תורשתי,
זההفتح את הדלת ליותר מתחמ-
חים מהפנימית להגיע אל התהום.
אישית, כבת של מתמטיקאי, אני
נמשכת לצד המדעי של הגנטיקה,
שהוא חוק יותר מאשר במקצועות
רפואים אחרים". בתום התהמ-
חות בפנימית, עוד התלבטה בא-
שר להמשך דרכה. "כמעט כל כך
בקידולוגיה, היום זה נשמע כל כך
רחוק מניין", היא מחייכת. "עבד-
תי עם פרופ' אריא זמרן (כיום מנ-
שפה למחקר קליני מהשורה הרא-
שונה בחוקרת באחת משתי המ-
חלקות הוטיקות ביותר לגנטיקה
בארה"ב. "יש בזה גם הרבה תר-
בענית. ברגע שהוא אמר את זה,
ידעתי שהוא הדבר הנכון עבורי".

עם הרבה יותר משתתפים מאשר באירועים אחרים", היא מסבירה. "לשם כך, דורש שיתוף פעולה של מרכזים רבים בארץ, והמחקר הזה נעשה בזכות שותפים אלה.

"עד היום, נשים שהגיעו למרי פאות אונקולוגיות הן נשים שחלו בסרטן או שיש להן שכיחות גבוהה הה של סרטן במשפחחה", מרחיבה פרופ' לוי-ילד, "אבל האם כרגע לה נשאות גם באופן אקראי עדין ניווכח שהן בסיכון גבוה, או שהן מוגנות מסיבות שונות, סביבתיות או תורשתיות? אם נמצא שהן סיכון עדין גבוהה, זה יזכיר לה- ציע בדיקה גנטית לאיתור המוטציות האלה לכל הנשים האשכני- זיות. מחקר מסווג זה, שאנו עורך כיסים כיום, הוא מודל עתידי לה- פתוחות בתחום הגנטיקה".

"תלו בצעיפות"

- זו אולי השאלה המרכזית: לאיזה כיוון צועדת הגנטיקה? המ"ד אוליבי יודע ביום איך נראים הגנים, אבל עדין לא מבין מה הקשר בין הגן הפוגע לבין המחלת, ועוד יותר מכך - מהי הדרך אל התreatment מהמחלה.

"זו שאלה מעניינית. הניו-יורי" רק טימי"ס" פרסם באחרונה ידי' עה על כך שיש כיוום באורה"ב" חביות שבודדות שינויים בכל רחבי הגוף (המשך בעמוד הבא)

■■■ במעט בחזרתי בקרדיולוגיה. עבדתי עם פרופ' אריה זמרן, והוא היה זה שאמור לי שניתן להגיון להתחמחות בגנטיקה לאחר ההתחמחות בפנימיות. ברגע שהוא אמר את זה, ידעתי שהדבר הנכון עבורו אני מתרשם שבדורות הערים האבות יותר מעורבים, אבל לפחות מושכנת. בשטודנים אומרים לו שם צריכים לצאת מוקדם כדי לחת את הילד מההמון, אני לא בטוחה שהה לא תירוץ לצאת מוקדם מהלימודים ■■■

ישראל מפסידה כך כוחות טובים. מצד שני, כישיש מכסה מגבלת של תקנים, צורך לסנן, וזה הדרך לקבל את מי שנראה הטוב ביותר. מבחינה, זה אמר שכחזרתי לאرض קי- בלתי תקציב להקמה ולניהול מע- בדה, מה שמן הסתם לא היה קרי רה אחרות".
עובדתה בסיטאל חיבורה את פרופ' לוי-ילד עם פרופ' מריליר- קינג, שדרכה הגיעה לחקר הנטייה התורשתית לממאירות בגל המ- בוגר. הקשור עם פרופ' קליריקי גג נמשך עד היום. באחרונה פרסמו השתיים תוצאות מחקר, שבוצעו בנשים מוצא אשכני והראה כי גורמים משפחתיים עשויים לע- שפיו באופן משמעותי על הס- כון לממאיות ספציפית (סרטן שד לעומת שחלה) בנשיאות של מ- BRCA1 או BRCA2. הגנים הללו הם מהדו-מאות הי- דועות ביותר ביוטר של גנים הקשור- רים לסיכון לממאיות, ונשים שהן נשואות של מوطציה באחד מגנים אלה מצויות בסיכון גבוה יותר לפתח סרטן שד וסרטן שחלה. ישראל, היא אומrette, היא איד- אלית למחקר מסווג זה, בשל הש- עיות", היא עונה בഗליות לב. "הא- שרויות המקצועיות בארה"ב גור- לות ללא השוואה מלאה שבא- רץ, וזה מעצער. אבל כמה שנינו מוד- שקים בעבודתנו, לחיים יש עוד היבטים, ובסוף של דבר הכל מת- קשר למפלגה ולשאלה היכן את רוחה לגדל את ילדייך, ולאן באמת את שיקת".

פרופ' לוי-ילד מצאה את דרכָה אל המחלקה לגנטיקה בשערי צדק. עצירה בעלת הישגיםBei- נלאומיים נתקלה בפתחות נדי- רה לדידותה המקצועית, כשהיא מודלת בקהליות מעל המסלול הסיני שהוא החלם של חוקרים צעירים רבים. "אם אתה לא עז- שה משחו בולט וחשוב שמתפרק סם בעיתון טוב, יש לך בעיה", היא מדגישה. "לחוקרים בתחלת דרכם זה מכשול נוראי, כי התגליות הא- לה הן במידה בהה עניין של מזל, ולא בהכרח מעמידות על כישרון. זו סלקציה אכזרית, ואני חושבת שי-

הכרה ביןלאומית

בנשים ממוצא אשכני והראה כי גורמים מ- ש- פחתים עשויים להשפיע באופן משמעותי על הסיכון לממאיות ספציפית (סרטן שד לעומת שחלה) בנשיאות של מוטציות ב- BRCA1 או ב- BRCA2, וכך להדלו מנהלת כיוום את המ- בר-מרכז הרפואי שערி צדק. היא שימשה עמי- תחת מחקר במחלקה לננטיקה רפואי באוניב- רסיטית וושינגטון בסיטאל (1992-1995), שם זכתה להכרה ביןלאומית, כשןמנתה עם צוות מדענים שגילתה את הגן האחראי לאחת הצ- רות של מחלת האלצ'הימר. המחקר של פרופ' לוי-ילד ועמי-תיה פורסם ב-1995 בכתב העת "Science".
בஅחרונה פרסמה תוצאות מחקר, שבוצע על שלושה ילדים, ומתגוררת בירושלים.

פרופ' אפרת לוי-ילד נולדה ב-1960 בארץ-ה"ב ועלתה לארץ בגיל שנה. היא בוגרת לי- מודי רפואה באוניברסיטה העברית (1980-1986), ואת ההתחמחות ברפואה פנימית עשתה בבר-מרכז הרפואי שערiri צדק. היא שימשה עמי- תחת מחקר במחלקה לננטיקה רפואי באוניב- רסיטית וושינגטון בסיטאל (1992-1995), שם זכתה להכרה ביןלאומית, כשןמנתה עם צוות מדענים שגילתה את הגן האחראי לאחת הצ- רות של מחלת האלצ'הימר. המחקר של פרופ' לוי-ילד ועמי-תיה פורסם ב-1995 בכתב העת "Science".
בஅחרונה פרסמה תוצאות מחקר, שבוצע

אין כחuat נשים

מה לעשות הלאה ומוטרדת מהע' תיד'.

- כרופא, בז'ונגן בודאי מבין ומחייב מקרוב את הקשיים שאתה מתמודדת איתם. זה מקל את ח'י המשפחחה?

"כמו בכל דבר, לעובדה שבז'ונגן גי הוא רופא יש יתודנות וחסרוןות. היתרונות הוא שניינו מודעים לצר' כיסים ולקשיים, ורוב הזמן מבלים בהבנה את זה שהאחר אומר שיש לה בית בשעה מסויימת ומגיע בשעה תיים אחיהו. מצד שני, כויס שינוי נמצאים בעמדות כלאה שהעבודה שלנו אף פעם לא נגמרה, ובמידה רבה קשה יותר לשים את הגבולות. שינוי יכולם לעובד כל הזמן".

לבני הזוג שלושה לדימ: הגדרה לה בת 20, האמצעי בן 17 והקטןנה בת עשר. "השנים של ההתחמות היו הקשות ביותר פיזית, ועבדנו בתקופה שבה לא הגיעו את שנות התינוקות. אבל השנים של ההתקמות, אצל רוב הרופאים, הן גם השנים שבו מקרים משפחחה. אז כל אחד מוצא לעצמו את הפתרון' נוט הפרטיטים שלו, אבל הבעה היא שברמה הארץית אין מחשבה איך לפתור את הקשיים אלה. אם הפתרונות האלה לא יהיו מערכתיים, הם יישארו בגדיר עצות סבתא".

"אני זוכרת שקרأتي כתבה באחד מעתוני הנשים על אשת קריי' רה שווייתה כמה בארכוב בבורק, מתעלמת בחמש, בשש מעירה את הילדים, מכינה כדים וմבשלת ארות צהרים, ואז מתפרקת ויוצאת לעובדה. כשאני קוראת משבה זה כזה זה מקום אוטוי, כי זה מה' זק את האשלה שבאמת את האשלה יכולה לעשות הכל".

"אם התמול מזלך ואת בעיתת אמצעים, אז בחלק מהtap' קידים הטכניים את יכלת לשכור עורה שתקל עלייה. לכת להופעה של ילד בבית הספר או לקרא איתו ספר, אלה לא דברים שלא' מא יש תחליף - אבל כל הדברים הטכניים של החיים, בישולים, כבוי'סה וכו', בהחלט אפשר לנחות בכיסף. אלא שלא כולים יכולם להרשות זאת לעצםם, ולא יכול להיות שהמערכת תהיה מושתת על הפ'

כבות. אבל התברר לנו כי מרבית האנשים שמחו שהבדיקה בוצעה, והשינונה להם האפשרות לה' חליט מה לעשות עם המידע הזה. הבעיה תהיה כשהפעע בין המין דע מה שnitן לעשווות איתו ייעוד לממדים לא ריאליים, ואז יתעורר שאלות קשות".

“אופטימית לאחור”

בשנים שחלפו מאז שובם לארץ השתלב ד"ר אמנון לצד ניהול המחלקה לרופאות משפחה בבית הספר לרופאה בירושלים ובשירותי בריאותו. הוא קלילית, ופרופ' לוייחד עצמה הקימה מערכת קלינית, שנוננתה את מלאה השירותים הגנטי לנשים תחת קורת גג אחת. "היום יש לנו צוות מצוין של רופאים ויעוצים גנטיים, והקמננו באחרונה מרפאה מיו'ה דת לנשיאות, שנוננתה להן שירותינו מעקב ומונעה. אשה צריכה לבוא פעמיים בשנה, ובזה היא מזכה את כל המUCK שהיא זוקה לו, מב' לי שהיא נזקפת להתרוצץ בין גור' מים שונים ומבוזרים. אחד הדברים שאני מஆד גאה בהם הוא שירות אבחון טרומ-הירשתית, המוצע אצלנו ביחידה. הרעיון הוא שא' שר לאבחן שינויים גנטיים בעוברים לפני שהם מופיעים ברמה שותרוץ ט' פול, והטיפול הזה אכן קיים. ככל שיש פיתוח סימפטומים קלים, וכל השאר יכולים לאפתח שום סימפ' לפני שהם מוחזרים לרchrom בהפ' ריה חוויגופית, וזה מונע את הצורך בהפסקת הרינוי. אנחנו מסוגלים לתת את השירות הזה לכל מולה שיש לה אבחון גנטי, ועד היום נו' לדו לנו 45 תינוקות ויתר מעש' רה בדרך. זו פועלות קלינית, שבכל טנו בה ברמה הארץית".

המתבונן מהצד בittel' יכול לחשב כי היא מושצת מכברת הדורך שעשתה עד כה. אבל פרופ' לוייחד מפתיעה: "בעלי תמיד אומר שאני פסימית לעתיד ואופטימית לאחור. הוא אומר לי שאחשוב איפה ה'י' תי לפני עשר שנים ואיפה אני ה'י', אבל אני מודה שאני תמיד חשובת בילה אותם להתלבויות מורה".

מציעים בסל ביקור של 15 דקות אצל הרופא. זו 'טכנולוגיה' שתשרה את בריאות האוכלוסייה לא פחות מטכנולוגיות אחרות. אבל אם זמן הביקור אצל הרופא הוא פחות משבעה דקות, זה לא ריאלי לצפות ממנו שייעסוק גם בהסבירה ובמינוי. וזה זאת, היום הציבור הרוב יתור מודע, אם כי לא בהכרח מ'נה את הרဂליו".

- **קיים מוצעות, במסגרת בדי-קוט הסקר, בדיקות לתשע מה-LOT גנטיות בהרוין, נשים ובות-אוות במיוחד בישראל - עובדות את כל הבדיקות האפשריות. גם כאן עלול להתגלות הפעע בין הדע' הג' נטי למחייב רצף ה-DNA היה נטי מבחןת רצף ה-DNA היה זמין הרבה לפני התובנות האומיות. זיהו זוגי מה אפשר לעשות עם זה בצוර קליני. השאלה היא איך יתקרו להבנות אלה, ומה יקרה בתקופת הבניינים הזה.**

"חייבים להבין שפרויקט הגנים הוא אידיר, והאכזבה ממנו, כמובן, היכול, היא עניין של ציפיות. היתה טעות להציג אותו כמשהו שיאפשר לנו נוע על בדיקת הסקר לגושא ופור' סם באחרונה ב-JAMA עלתה במלוא הירופת השאלת מה עושים לא בשנים הקרובות. מה שהפרוייקט נתן הוא שהמדינה הזה גנש' כויס עם הריבב גנטי של 'חוליה'. רק 10%

מ בין האנשים שיש להם מבנה גנטי 'חוליה' (הומוזיגוטים למוטציה) היה סימפטומטיים ברמה שותרוץ ט' פול, והטיפול הזה אכן קיים. ככל שיש פיתוח סימפטומים קלים, וכל השאר יכולים לאפתח שום סימפ' גנטיקה של محلות גושא, המ ה-סיקו את הרינוי, כטමובית ה-קי' ען הגנט רחוק מליהות טרמינני סטי, ואיאפשר להתעלם מהיבטים סביבתיים. אדם עם גנטיקה גור' עה שמתאים ועשה ספורט היה, בסיטואציות מסוימות, בסיכון נור' יותר לחילות במחלה לב בהשווה למוגע זה יפטרו כל תחולוי הא-דם - התאזרב.

"דווקא מפני שאנו נמצאים

בעידן

של מהפכה מבחינת הגנ-

טיקה, חשוב להציג את ההש-

פעה הסביבתית העצומה. המטר'

ען הגנט רחוק מליהות טרמינני

סטி, ואיאפשר להתעלם מהיבטים

סביבתיים. אדם עם גנטיקה גור'

געניטה של מחלות גושא, המ ה-סיקו את הרינוי, כטמובית ה-קי'

גנטיקה של מחלות גושא, המ ה-

גוט בסיכון שהסיכון לעובר חור'

לה הוא קטן, הם ייחסו שבעצם

לא יהיה טעם בביטוי בדיקת הס-

קר מלכתחילה, משום שהוא ה-קי'

פאים. כאן אני מדבר בכווע' של

בעל, שכ'ל שנה אומר שהלוואי והוא

"אם תפקידי של הרופא לה-

בhid לאוכלוסייה את הקשר הזה?

"אין לי ספק שהר' תפקידי הר' הרו'

פאים. כאן אני מדבר בכווע' של

בhfiri חוצ'גופית, וזה מונע את הצורך בהפסקת הרינוי

(המשך מעמוד קודם)
הgenes שלך, כשהן נותנות לך מעין פרשנות. גם ה-HNI (מכון הביר' אוות הלאומי של אורה"ב) הראה, שבתקע עשור כל אדם יוכל לקבל 1,000,000 Dol. אז ברור שזו יגיע, והשאלה לה היא: כשהייתה המדינה הזה, מה מסיקים מהם? ברור שהמדינה היה נטי מבחןת רצף ה-DNA היה זמין הרבה לפני התובנות האומיות. זיהו זוגי מה אפשר לעשות עם זה בצויר קליני. השאלה היא איך יתקרו להבנות אלה, ומה יקרה בתקופת הבניינים הזה.

"חייבים להבין שפרויקט הגנים הוא עניין של ציפיות. היתה טעות להציג אותו כמשהו שיאפשר לנו לתפור באופן מיידי טיפול רפואי על פי הרובב הגנטי. זה יקרה, אבל לא בשנים הקרובות. מה שהפרוייקט נתן הוא שהמדינה הזה גנש' כויס עם כל חוקר, ואפשר לעשותות מחקרים שבפני שאיאפשר היה לדמיין אותם לפני שהוא הסתיים. מי שזכה לזה קיבל את מלוא התמורה,ומי שזכה לכך שמווגע זה יפטרו כל תחולוי הא-דם - התאזרב.

"דווקא מפני שאנו נמצאים בעידן של מהפכה מבחינת הגנטיקה, חשוב להציג את ההשפעה הסביבתית העצומה. המטר' ען הגנט רחוק מליהות טרמינני סטי, ואיאפשר להתעלם מהיבטים סביבתיים. אדם עם גנטיקה גור' עה שמתאים ועשה ספורט היה, בסיטואציות מסוימות, בסיכון נור' יותר לחילות במחלה לב בהשווה למוגע זה לויזיה".

"אם תפקידי של הרופא לה-

בhid לאוכלוסייה את הקשר הזה?

"אין לי ספק שהר' תפקידי הר' הרו'

פאים. כאן אני מדבר בכווע' של

בעל, שכ'ל שנה אומר שהלוואי והוא

בhfiri חוצ'גופית, וזה מונע את-

הneed להפסקת הרינוי

בhfiri טרומ-הירשתית, המבויס-

לבחון שינויים גנטיים בעוברים לפני אותם להתלבויות מורה".

/// אחד הדברים שאנו מודאגים בהם הוא שירות אבחון טרומ-הירשתית, המוצע אצלנו ביחידה. הרעיון הוא שאפשר לבחון שינויים גנטיים בעוברים לפני אותם להפסקת הרינוי ///

פרופ' לוי-להד.
”עובדת שבז’זוגי הוא רופא
יש יתרונות וחסרונות. העבודה
שלאן אף פעם לא נגמרת”
צילום: שרון תירם

(כיום נשיאת אוניברסיטת ברגוריון) בוגר (בוגר) אמרה לי שאני מודד נאיבית. דואק ככל שניי מתקדמת, אני יותר מבינה זאת. בוגניטיקה, ייחסית למ- דיעים אחרים, יש יותר נשים, אבל ברוב הועדות שאני ישבת בהן אין כמעט נשים. חלק מההיבוט מובי- נות – הועדות צרכיות להיות בעי- לות הרכוב מסוים, וחלק מהתקפי- דים ממלאים לדוב גברים. כאן נד- רשת אפליה מתקנת, כדי שבעודות מינאים ובעודות של צומתי החל- טות ישבו נשים”.

חוקרת בכירה, פרופ' לוי-להד תמיד התלבטה עד כמה להציג את עבדת الحياة אשה, ואם בכלל ראוי לדבר על כן. ”באוניברסיטה הע- בריית קיים קורס לתלמידי מוסמך ודוקטורט, בשם ’מוריה החוג’. הר- עיוון הוא שחוקרים מספרים לסת- טודנטים המצויים בתיכון הקרי- רה שלהם את סיפורי האישית ואת התפתחות הקריירה המדעית של- הם. כשבקשו ממוני להרצות בקורס, התלבטתי מאוד אם בכלל לד- בר על הפן של היוט אשחדופהה. התיעיצתי עם אנשים סבירי, וכך גם היו שבעה שאני כן צריכה לדבר על זה. מה ששכנע אותי היה שא- חת המארגנות אמרה לי, שבסופו של דבר זה מה שהתלמידות צר- כות לשמעו. אם רוצה לעודד נשים – ואני בטוח חושבת שצורך לעודד נשים בתחוםים המדעיים – להת- עלם מכך זה לשדר שהבעות הא- לה ביכול פתרונות, והן כל כך רחו- קות מכך”.

– בשעת מסתכלת קדימה, איך את רואה את העתיד המוצע שלך? ”אני חושבת על כך הרבה, כמו- בן. במובנים מסוימים, אני רוצה עוד מאותו דבר. תמיד יש שאיפה לעשות יותר מחקר ועובדת קל- נית ולכובע עוד אנשים טובים סביר- כי. אישה, אין לי שאיפות נורו- ליות. אני מנהלת מערכת שהקמ- תי, אבל החלק של ניהול הוא לא הצד האהוב עלי. בוגניטיקה יש הרבה הצעות לעבוד רק במחקר ולא לר- אות יותר חולים, אבל הספק ברגע עם אנשים הוא משוכחה לוותר עליו, ואין לי כל כוונה לוותר עליו גם בעתיד”.

“אני לא חושבת שנשים צרכיות אפליה מתקנת במבנה של קידום נשים פחות ראיות, אבל נדרשת מודעות לבעה. באוניברסיטת MIT עשו מחקר וגילו שבאופן שיטתי הם מקדים נשים פחות, ומפנים פחות תקציבים למחקריהם”

קנת לנשים?

”אני לא חושבת שנשים צרכיות אפליה מתקנת במובן של קידום נשים פחות ראיות, אבל אין ספק שנדרשת מודעות לבעה והעיר- רון שבו מלאכת ידים עדין נחשבת יותר מלאכת חשיבה, ובמבנה הזה פרוצדורה פשוטה ’שווה’ יותר מא- בדקו באיזו מידה הם מפלים נשים שחן חברות סgil. מבחן המחקר הינו בטוחים שיגלו כי אין כל אfine’ ליה, במיחוד כשחוקרם באוניבר- סיטה זו – נשים וגברים – הם בר- מה האקדמית הגובה ביותר. להפ- תעטם התברר שבאופן שיטתי הם מקדים נשים מעט מעתם ומן- נים פחות תקציבים למחקריהם של נשים. המערכת נזעקה לישם את התוצאות של המחקר, אבל לאחר- נה חזרושוב ובדקו את המצב, וגי- לו ששוב שיש נסיגה באפליה נשים במוסד המכובד הזה”.

– **באופן אישי חשת באפליה זו?**

”כשחזרתי מארה”ב ואמרתי שלא נתקלת באפליה, פרופ’ רבקה כרמי-

הוא מודד עייתי, ובמקביל מתח- דדים תחומיים ברפואה שם גברים או נשים, ומתבססים פער הנקנו- סה בין התחומיים האלה.

”רפואה היא המוצע האח- שר שעתים של מחשבה על מטופל, הטריאוטיפים החברתיים מותלב- שים על התפיסות השגויות האלה, ואז גברים מגיעים יותר למקצועות זהה תירוץ לצאת מוקדם יותר מה- לימודים. אני מניחה שככל שהזה יהיה יותר, יותר גברים יוצאים לצאת מ- תובענויות יותר מחייבת זמן, כמו המჸקעות הכירוגיים, ונשים בו- הרות במקצועות עם יותר גמישות ופחות פרוצדורות, כגון רפואת יל-

דים, רפואה פנימית, רפואת המש- פחה וכו’, והפער בתגמול הולך ומש- תרחב. זה בטח לא לרוחות הנשים, אבל גם לא לרוחות החולים – יש מחלוקת רבה לפועלות הלא פרוצ- דר��ת ברפואה”.

– **האם את תומכת באפליה מ-**

”שינוי איטו”

”דברים אכן קוראים באופן טבעי. אני מתרשםת שבדורות הצעירים האבות יותר מעורבים, אבל לפחות מודען. כסטודנטים טים אמורים לי שם צרכים לצאת מוקדם כדי לחת את הילד ממה מעין, אני לא בטוחה שחלקים לא משתמשים כזה תירוץ לצאת מוקדם יותר מה- לימודים. אני מניחה שככל שהזה יהיה שכיח יותר, יותר גברים יוצאים על בשרם לב- רבים והוא מודיעים על בשרם לב- עייתיים – כך תtabצע יותר חשיבה בנושא ברמה המערכתי. “אבל אני חייבת לציין שהתק-